

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

LA TERCERA FUGA

Victoria Szpunberg

Col·laboració en l'escriptura del text: Albert Pijuan

Informació pràctica

Sala Gran

Del 24/04/25 a l'01/06/25

Funcions obertes a tot el públic:

- Dimecres, dijous, divendres i dissabtes a les 19 h
(*excepte els dies 30 d'abril i 7 de maig)
- Diumenges a les 18 h

Funcions del Servei Educatiu:

- Dimecres 30 d'abril i 7 de maig, a les 11 h

Funcions accessibles:

- Dijous 15 de maig: funció amb audiodescripció, subtitulació al català, bucle magnètic individual, so amplificat individual i visita tàtil (touch tour). Més informació sobre accessibilitats [aquí](#).

Durada: 2 hores i 45 minuts

Edat recomanada: a partir de 14 anys

Material de premsa disponible a www.tnc.cat/premsa

Preus:

-50% Joves, aturats i persones amb discapacitat	16 €
-25% grups, +65 anys i social	24 €
Compra abans de l'estrena (15% de descompte)	27 €
Preu general	32 €

Sinopsi

Es pot començar de nou una vegada i una altra?

La tercera fuga segueix el rastre d'una família durant 100 anys d'història. El periple trepidant de tres generacions protagonistes de múltiples exilis. Una obra magna que viatja per tres països i tres dècades diferents: Ucraïna, 1920; Buenos Aires, 1970 i Barcelona, 2020.

Victoria Szpunberg és un dels grans noms de l'autoria catalana contemporània i, amb la col·laboració d'Albert Pijuan, debuta a la Sala Gran del TNC amb un text de ficció inspirat en la seva història familiar.

Un cant a la vida, una reflexió sobre la identitat i una reivindicació del mestissatge.

Fitxa artística

Idea original i direcció
Victoria Szpunberg

Col·laboració en l'escriptura del text
Albert Pijuan

Amb:
Sasha Agranov
Emma Arquillué
Anna Castells
Marc Joy
Olga Onrubia
Carles Pedragosa
Carles Roig

Biel Rossell Pelfort
Fede Salgado
Magalí Sare
Clara Segura Crespo
Sergi Torrecilla
Ton Vieira

Escenografia
Max Glaenzel
Sílvia Delagneau

Traducció i assessora de l'ídix
Golda van der Meer

Confecció del cavall i dels esquelets
Laura Garcia Martos

Vestuari
Sílvia Delagneau

Ajudant de direcció
Iban Beltran

Construcció de les màscares
Eudald Ferré Serra

Il·luminació
Pedro Yagüe

Ajudanta d'escenografia
Paula González Infante

Producció
Teatre Nacional de Catalunya

Coreografia i assessorament en el moviment escènic
María Cabeza de Vaca

Ajudant de vestuari
Marc Udina Duran

Composició i direcció musical
Dani Espasa

Alumnes en pràctiques de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona
Andrea Castells Fernández (direcció-ESAD)
Karen Carreño (dramatúrgia-MUET)
Clea Granados (escenografia)

Agraïments
Família Szpunberg
Witt, Jorge Spunberg,
Miquel Cabal
Guarro, Arnau
Pons, Juan Villareal,
Leo Hipaucha
Serenelli, Giacomo
Passalacqua, Martina
Vilarasau, Josefina
Torino, Leila Amorós,
Manel Fortià

Espai sonor i composició de la cançó *Rina*
Lucas Ariel Vallejos

So
Iker Rañé

Construcció d'escenografia
Carles Piera, Showtex

Caracterització
Àngels Salinas

Confecció de vestuari
Goretti Puente

Assessora d'accent argentí
Romina Cocca

Equips tècnics i de gestió del TNC

Victoria Szpunberg

Fa molt que tinc aquest projecte al cap, però no va ser fins que la meva filla em va preguntar si el seu cognom era ucraïnès, de l'imperi austrohongarès o argentí, que no vaig començar a gestar aquesta faula teatral. Sense voler fer un exercici d'autoficció, *La tercera fuga* està basada en tota una sèrie de peripècies reals. Gràcies a la col·laboració en l'escriptura de l'Albert Pijuan, he pogut gaudir d'una distància saludable i permetre que la fabulació, la imaginació i el joc transformessin la història real.

La tercera fuga comença a Ucraïna als anys vint del segle passat i avança cap als nostres dies tot passant per Berdixiv, Buenos Aires, Barcelona... És el relat d'una família que no aconsegueix evitar la tragèdia de la guerra i que ha de fugir per sobreviure, deixant tot el seu món enrere per tornar a començar de nou, aprenent noves llengües, adaptant-se a cultures alienes... És la història d'uns quants exilis, una història sobre el desarrelament, sobre la intempèrie, sobre allò fugaç i el que perdura. Però *La tercera fuga* és també una gran celebració. Ens reunim per celebrar que estem vius i que encara no hem perdut les ganes de riure.

Victoria Szpunberg, idea original i direcció de l'obra

Activitats

Publicació del llibre (TNC)

La tercera fuga de Victoria Szpunberg En venda a les taquilles, al vestíbul principal del TNC i a www.tnc.cat. Preu: 5 euros.

Per amor a les Arts

Projecció de la pel·lícula *The Grapes of Wrath*
29/04/25, a la Filmoteca de Catalunya

Una temporada més, la Filmoteca projecta pel·lícules o documentals relacionats amb els espectacles del TNC. Cada projecció obre noves perspectives i és presentada per membres de l'equip artístic de l'espectacle. Per amor a les Arts, un cicle en què el cinema dialoga amb altres disciplines artístiques, està liderat per la Filmoteca de Catalunya i el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

Las uvas de la ira, de **John Ford** (1940). El clàssic de John Ford relata la història d'una família que durant la Gran Depressió dels anys trenta es veu obligada a emigrar a la recerca d'una vida millor.

Dijous Fort:

Pòdcast en directe + beguda + teatre

Dijous 8 de maig del 2025

El Dijous Fort és una iniciativa del TNC per atreure públic jove al teatre a través de propostes culturals. Aquest dia, tots els menors de 35 anys poden gaudir d'una entrada de teatre + un pòdcast en directe (relacionat amb l'obra) + una beguda, per només 12 €.

Gràcies a iniciatives com aquesta, durant els darrers anys el públic jove del TNC ha anat augmentant i els menors de 35 anys ja representen un 25% del total d'espectadors.

Tens fins a 35 anys? Vine al Dijous Fort del TNC!

Activitats

Dijous Fort de *La tercera fuga*

El Dijous Fort de *La tercera fuga* serà el proper dijous 8 de maig del 2025: a les 18.30 h el públic gaudirà d'un pòdcast en directe al vestíbul superior del TNC (*EXILI I FRONTERES* amb Júlia Bacardit i Abraham Orriols). I a les 19 h començarà la funció a la Sala Gran.

Júlia Bacardit Cruells (Barcelona, 1991) és una periodista, escriptora i editora catalana. Es va graduar en Humanitats a la Universitat Pompeu Fabra. Ha col·laborat amb diversos mitjans de comunicació i ha cofundat dos projectes: la Revista Branca, de creació literària i gràfica, i el pòdcast en català Les Golfes, amb Anna Pazos. Ha publicat *El preu de ser mare* (2020), *Un dietari sentimental* (2023), *El Raval a Deshora* (2024) i *Corresponsal d'enlloc* (2024).

Abraham Orriols Garcia (Berga, 1996). És periodista. Treballa als Serveis Informatius de TV3, Els Matins i la secció de Societat- Territori, com a ENG. Prèviament, també va exercir de reporter a Betevé. Ha col·laborat en altres mitjans, com Catalunya Ràdio, iCat, Televisió del Berguedà, la Xarxa de Comunicació Local, la revista Mirall i La Mañana. Paral·lelament, estudia el Màster en Anàlisi Política a la Universitat Oberta de Catalunya i és membre de la Junta de Govern del Col·legi de Periodistes. L'octubre del 2023 va publicar el seu primer llibre, "Una vida a les muntanyes" (Ara Llibres).

Activitats

Jo també vaig al TNC

Funcions amb taller per a infants: *Ens agrada viure en pau*

Dissabte 17 i diumenge 18 de maig del 2025, durant la funció

Mentre els adults assisteixen a la funció de *La tercera fuga* els més menuts poden estar gaudint d'un taller lúdic. Una manera diferent d'apropar-se al teatre que, en acabar la funció, permet comentar en família l'espectacle.

Taller 'Ens agrada viure en pau': Ens agrada viure en pau, però no sempre és possible. Es pot tornar a començar de nou una vegada i una altra? Juga amb nosaltres per descobrir-ho.

Edat recomanda: de 5 a 11 anys

Preu: 5 € per activitat i infant. I els adults tenen un 50% de descompte per la compra d'entrades a *La tercera fuga*.

Mateixa durada que l'espectacle

Aforament: Màxim 15 infants

Pròleg

FONT: CABAL GUARRO, Miquel. *Pròleg de La tercera fuga*. Barcelona: Edicions TNC.

Córrer per salvar-se

Diuen les teories més difoses i generalment acceptades que els pobles indoeuropeus estan emparentats, que són els successors d'una mena de poble originari que es va anar escindint al llarg de la prehistòria. I que també descendeixen d'una protollengua comuna moltes de les llengües parlades en el passat i el present per aquests pobles a Europa i Àsia i fins i tot més enllà, en territoris colonitzats per imperis que van escampar-hi unes quantes d'aquestes llengües. Val a dir que n'hi ha algunes que continuen escampant-se en el present. Del futur no m'aventuraré a dir-ne res perquè és un domini encara més incert.

Les teories de l'origen comú de les llengües indoeuropees expliquen moltes coses que tenen a veure justament amb les llengües i les seves evolucions particulars, així com amb els elements culturals que identificaven els pobles que les parlaven i que n'anaven afaïçonant la mirada sobre el món. Tal com he escrit aquesta última frase, ara no sé si vull dir que eren les llengües les que donaven forma a les mirades diverses que els pobles dirigien al món, si eren les realitats diferents les que modelaven les llengües i, de retruc, la manera que tenien els pobles de referir-se al món, o bé si era el món el que requeria que els pobles l'emparalessin de maneres específiques i, per tant, feia per adaptar les llengües a les seves necessitats, les del món i alhora les dels pobles.

Fet i fet, però, tant se val una cosa com l'altra, perquè les teories de l'origen comú i de la protollengua no ho expliquen, això. I tampoc no saben explicar gaire el perquè de l'expansió dels pobles indoeuropeus. Per quina raó celtas, germànics, tocaris, umbres, hitites i ossetes —per dir-ne només uns quants d'èpoques i llocs diversos sense cap ordre— es van bellugar d'una banda a una altra, van quedar inserits en entorns particulars i diversos i van trobar-se que el vehicle d'expressió de què se ser-vien, la llengua, evolucionava cap a una banda o una altra, però sempre en un sentit més o menys diferent al d'altres llengües que tenien el mateix origen lingüístic i geogràfic que la seva.

«Tots som afrodescendants», diu la Julieta. «Alguns més que altres», li respon en Pere. L'origen comú de la humanitat, la idea del protopoble i la protollengua universals, apareix a *La tercera fuga* com un acudit, com una imatge estafeta, com la insinuació d'una dissemblança que condiciona la nostra posició en la realitat contemporània i les possibilitats que tenim de seguir un rumb determinat. I és que sempre seguim algun rumb, sempre fem un camí. Des de l'origen dels temps i de l'organització social, des que el món i les coses que hi ha tenen noms únics o múltiples, des que ens referim els uns als altres com a iguals o diferents, tothom en algun moment té o

ha tingut la necessitat d'enfilar un camí: caminant, corrent, fugint.

Els indoeuropeus es van escampar per Euràsia, però sembla que, al seu torn, descendien d'uns fugitius de l'Àfrica. «Una vida no pot suportar dues fugues», diu en David. I, tanmateix, tots els que voltem pel món som hereus d'un seguit de fugues que han tingut lloc en altres vides, en altres temps, en altres indrets, per raons que no sabem i que és poc probable que puguem saber. I tots parlem llengües que, poc o molt, s'han anat bellugant i que en tots els casos han anat acumulant capes. Per parlar fem servir veritables dipòsits d'història humana, repositoris d'antropologia cultural que s'han anat arrossegant i reproduint pel món entre una fuga i una altra.

Amb l'objectiu d'entendre millor i ordenar la successió de moviments humans, els estudiosos de l'indoeuropeu s'han dedicat a reconstruir la protollengua a partir de l'estudi de l'altre, de la dignificació científica de l'altre. Comparant paraules de llengües allunyades (culturalment, geogràficament, temporalment) han aconseguit descriure un seguit de regles segons les quals les formes de la protollengua han acabat desembocant en moltes de les paraules que fem servir en les llengües indoeuropees modernes. La nostra *fuga*, per exemple, és una paraula d'origen llatí que deriva de l'arrel indoeuropea **bhewg-*. La mateixa que trobem en el verb llatí i grec que volen dir 'fugir' (respectivament, *fugio* i *φεύγω*). I que també és l'arrel del verb ucraïnès que vol dir 'córrer, fugir': *бііаму* (*bíhaty*). I del mot català on van a petar moltes fugues: el refugi, l'espai de salvació per a qui fuig.

«Ja són aquí. Ho arrasen tot. Són molts. Van armats amb pals, escopetes, torxes i aixades. Hem de fugir d'aquí com sigui.» La necessitat de trobar un refugi davant d'una amenaça, vet aquí la raó de pes que troba en David per a la primera fuga, per engegar a córrer, córrer per salvar-se. La primera, la segona i la tercera fugues de la peça teatral de Victoria Szpunberg i Albert Pijuan que llegireu a continuació són la materialització d'un impuls atàvic per sobreviure, per trobar un aixopluc, per córrer de pressa i fugir lluny cercant un refugi. L'Emiliano diu: «Tots els que ens vam salvar pels pèls teníem una cosa en comú, aquell sentiment de culpa per haver sobreviscut i, ahora, una mena d'agraïment profund cap a l'univers...». En avèstic, l'antiga llengua indoeuropea del zoroastrisme, la paraula *būj*, que té la mateixa arrel indoeuropea que *fuga*, vol dir 'salvació, redempció'.

Moviments de població, pobles errants, construccions socials i identitàries. Les anades i vingudes de la humanitat, de tota la humanitat, que fa mil·lennis que camina, corre i fuig dels llocs i de les circumstàncies, de les misèries i els desastres, de les guerres i l'opressió. «Hay clases sociales, señor Lev. Y la clase de abajo no tiene tiempo de darle tantas vueltas a las historias de familia.» La Lucía és conscient que ella i la seva família també són producte de fugues, de moviments complexos. Però encara és més conscient que la posició que ocupa en la societat no li permet de pensar gaire en la naturalesa de les fugides, les seves i les dels qui l'han precedida.

La tercera fuga planteja les contradiccions i els dubtes humans al voltant de la necessitat i la possibilitat de la salvació individual i col·lectiva. I la marca indeleble que imprimeix aquesta salvació en tot allò que configura la identitat, també individual i col·lectiva. En Marcelo explora la naturalesa híbrida de la identitat argentina: «¿Y

me podés decir en qué carajo consiste el ser argentino? ¿Alguien lo sabe? Los argentinos vienen de todos lados... [...] Porque argentino-argentino, que yo sepa... no hay nadie. Otra cosa es el acento argentino, yo ahí soy un capo». No es pot ser argentí-argentí, però paradoxalment sí que es pot parlar argentí-argentí. De nou la llengua apareix com a dipòsit històric i cultural que ens identifica i permet que ens identifiquin.

Hi ha encara una altra paraula que podem relacionar amb l'arrel indoeuropea de la nostra *fuga*: el mot ídix *beygl*, que té l'origen en el verb germànic que vol dir 'corbar, cargolar'. El panet en qüestió, que els jueus asquenazites han fet voltar per mig món i que ha tornat a Europa amb la disfressa del *bagel* nord-americà, d'una manera metafòricament exagerada representa una fuga total, un recorregut circular que fa el camí d'anada i tornada, una corba tan completa que ens retorna al punt de partida.

Com l'obra esplèndida que ara llegireu. Rica en contextos i referències, polifònica i rítmica, plena d'humor i emoció, la peça de Szpunberg i Pijuan també ens passeja per mig món i ens obre els ulls a una trista veritat: tothom pot haver de córrer per salvar-se. I, massa sovint, sense saber per què corre ni per què s'ha de salvar.

Miquel Cabal Guarro
Gener del 2025

Mecenes

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors

FUNDACION
ACS

Benefactor

Coca-Cola

Col·laboradors

VERI
SIGLA PURA DEL PIRINEU

Gramona

FC BARCELONA

IE Med.
Institut Europeu de la Mediterrània

Mitjans de comunicació

LA VANGUARDIA

CATALUNYA
RÀDIO

P el Periódico

EL PUNT AVUI+

a
ara.cat

RAC1

Servei educatiu i social

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Educació
i Formació Professional**

Fundació "la Caixa"

Plaça de les Arts, 1
08013 Barcelona
Tel. 933 065 700
www.tnc.cat

